

OBSAH :

FINANCIE :

Zabudnite na princíp závisti
Richard A. Epstein

ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO :

Čo robiť s odpadmi?
Radovan Kazda

VEREJNÁ SPRÁVA :

Predstierané zrušenie zbytočného
ministerstva Dušan Sloboda

PSI :

Mark miluje Bridget a bude z toho
„prúser“ Ondrej Dostál

ZABUDNITE NA PRINCÍP ZÁVISTI

Richard A. Epstein

JP Morgan Chase Bank (jedna z najstarších a najvýznamnejších bánk sveta, pozn. prekl.) vykázala v roku 2009 zisk až na úrovni 11,7 miliardy dolárov, ktorý bol takmer celý vytvorený z jej obchodných a investičných operácií. V pokojnejších časoch by takáto správa bola ľudmi, ktorí nedostali ani cent z tých tučných výnosov, uspokojivo prijatá. Uvedomovali by si, že veľké zisky bánk a vysoké platy bankárov zlepšujú život ostatným.

Z celospoločenského pohľadu tieto zisky vytvárajú dodatočné daňové príjmy. A umožňujú tiež spoločnostiam a jednotlivcom šetriť a míňať tak, že tým pozdvihujú zvyšok ekonomiky. Bohatnutím úspešní ľudia robia ostatných bohatšími, nie chudobnejšími. Takže každý je na tom lepšie a nik tým netrpí. Čo sa na tom môže nepáčiť?

Môže sa Vám to však javiť i inak, ak podobne ako prezident USA lipnete na princípe závisti, ktorý vyjadruje, že ja som na tom horšie už len kvôli tomu, že Vy ste na tom lepšie. Liekom na túto údajnú chorobu je prívál rôznych daní zo ziskov bánk a mimoriadnych odmien ich manažérov. To všetko je postavené na zavádzajúcej teórii, že medzi úspešným podnikateľom a občajným zlodejom nie je rozdiel.

Tomuto pokryteckému politickému avanturizmu chýba zmysel a jeho pravdepodobným dôsledkom je podkopanie práve tých finančných inštitúcií, na ktorých závisí udržateľná obnova. Prezident Obama má však iný názor, podrobujúc bankárov zničujúcej kritike na ich margo vyhlásil, „že podľa nejakej prekrútenej logiky má byť vhodnejšie, aby Američania boli tými, ktorí majú niesť náklady bailoutu (balíčka verejných financií vynaložených vládou na záchranu súkromných spoločností, pozn. prekl.), a nie odvetvie, ktoré z toho najviac profitovalo, napriek tomu, že riadiaci pracovníci si tam rozdávali tučné odmeny.“

V tomto čierno-bielom svete je život jednoduchý, kde zbabraný bailout nezna-

mená škodu a húževnatý privátny sektor neznamena nič dobré. Uvedomme si však, že medzi predstieranou chorobou a jej údajným liekom neexistuje spojitosť. Obama znova ukazuje svoju zakorenenu neznalosť ohľadne platobných systémov v bankách. „Odmeňovací“ systém odložených kompenzácií je vytvorený za účelom prepojenia platieb a výkonov. Nepochybné, že základný plat je nízky a prípadné bonusy vysoké. Znížiť bonusy alebo prinútiť bankárov vybrať si ich v akciách oslabí ich likviditu, podkope ich stimuly k vyšším výkonom a podporí ich náhly odchod do neregulovaných odvetví, doma alebo v zahraničí. Prečo ich vyháňať, keď sú zúfalo potrební pri udržaní bánk nad vodou?

Zdaňovanie bánk a bankárov malých podnikov neoživí.

Špeciálna daň pre veľké banky, ktoré majú v držbe rizikové aktíva, je rovnako kontraproduktívna. Je úplne mylné dávať bankám všetku vinu za neporiadok, ktorý bol vyvolaný z veľkej miery politikou lacných peňazí FEDu, promiskuitným požičiavaním a garančnou politikou vládou podporovaných hypotekárnych spoločností Fannie Mae a Freddie Mac či Federal Housing Authority. Predpokladá sa, že tieto dane „bánk“ umožnia vyplatenie všetkých „ich“ peňazí z TARP (vládný záchranný program USA zameraný na riešenie toxických aktív, pozn. prekl.). Celá schéma však spočíva v nebezpečnej myšlienke kolektívnej zodpovednosti, zaťažujúcej banky ako JP Morgan Chase (ktorá v júni 2009 splatila všetko vrátane úrokov) zlyhaniami iných inštitúcií. Je to iba princíp závisti, ktorý podnecuje politikov stiahnuť silné banky ku dnu, hoci by to nikomu nepomohlo.

V záujme dlhodobej stability krajiny sa musíme zdržať tohto šialenstva prahnúceho po krvi. Zdanenie bánk a bankárov a vysávanie peňazí a talentov z bankového systému malé podniky neoživí. Potrebné je rozumne nastaviť požiadavky pre bankové rezervy a zároveň rozsiahlo liberalizovať hypotéky a pracovné trhy. Povinné bankové rezervy sú vhodnou výmenou za vládne garancie smerované proti runom na banky (hromadné výbery bankových vkladov, pozn. prekl.) a bankrotom bánk.

Potrebná je reforma hypoték, aby banky mohli požičiavať klientom bez strachu, že nová vlna vládnych regulácií znemožní „zhabanie“ vecí zaťažených hypotékou. Reformy na trhu práce sú potrebné k podpore zamestnávateľov k prijímaniu do trvalých pracovných pomerov bez obáv zo zaťaženia odbormi, novými nákladmi na zdravotnú starostlivosť a rozličného druhu skrytých daní.

USA nemôžu prosperovať na princípe závisti. Útok na banky a ich zamestnancov môže dať niekoľkým ľuďom na krátko „verejnú“ auru svätosti. V konečnom dôsledku je to len zlodejská hra, ktorá si nezaslúži zo strany verejnosti žiaden rešpekt. Je módné kritizovať libertariánsku teóriu, ako aj chicagskú ekonomickú školu. Takéto lacné útoky by nemali nájsť pochopenie u tých, ktorí si uvedomujú, že jediná cesta k udržateľnej prosperite spočíva v nespochybniteľných vlastníckych právach a slobodnom trhu.

Autor je profesor práva na University of Chicago. Dňa 22. marca 2010 bude ako hosť KI prednášať v rámci cyklu CEQLS v Bratislave a dňa 25. marca 2010 v Košiciach. Viac informácií o prednáške nájdete na stránke KI.

Pôvodne uverejnené v časopise Forbes dňa 19. januára 2010. Preložil Ľuboš Mikuška.

ČO ROBIŠ S ODPADMI? Radovan Kazda

Odpadové hospodárstvo na Slovensku výrazne ovplyvňujú pravidlá, ktoré nastavila vláda. Ak by nakladanie s odpadmi bolo ponechané na „voľnú ruku trhu“, trh zhodnocovania odpadov by bol oveľa menší a obmedzený len na niektoré komodity.

Keďže sa však vlády v Európskej únii rozhodli stimulovať zhodnocovanie odpadov, museli vytvoriť pravidlá motivácie a financovania celej činnosti. Po niekoľkých rokoch uplatňovania odpadovej politiky sa však zdá, že tieto pravidlá sú vládou nastavené chybné. Pozrime sa na niekoľko dôsledkov a hľadajme odpoveď na otázku, čo by mala urobiť vláda.

Obce a zhodnocovanie odpadu

Približne 250 väčšinou menších obcí zatiaľ nezaviedlo separovaný zber, pričom od januára je to ich zákonná povinnosť. Hlavným dôvodom nesplnenia zákonných požiadaviek je najmä vysoká nákladnosť separácie pre menšie obce. Jednotkové náklady na obyvateľa rastú totiž práve s klesajúcim počtom obyvateľov a nedostupnosťou terénu. V týchto obciach žije navyše väčší podiel dôchodcov, teda obyvateľov s nižším príjmom. Osobitným problémom je manažovanie separácie odpadu v malých obciach, ktoré často zamestnávajú len starostu na čiastkový úväzok.

Práve tu sa prejavuje jedna z nevýhod veľkého počtu samospráv, nakoľko pri centralizovanej správe mohli byť náklady prenesené rovnomernejšie na všetkých obyvateľov jednej municipality. Vláda síce vynútila od občanov povinnosť separovať odpad, nedocenila však skutočnosť, že práve tento povinný výdavok je najvyšší pre obyvateľov najmenej dostupných oblastí.

Ako problém vyriešiť? Najrozumnejšou z možností by bola reforma územnej samosprávy, ktorá by viedla k zlučovaniu obcí do väčších municipalít. Na nevýhody rozdrobenej územnej samosprávy upozorňujú už niekoľko rokov aj výrobcovia a dovozcovia elektrozariadení, nakoľko tí sú taktiež viazaní na úzku spoluprácu s obcami.

Obce a poplatky za odpad

Financovanie nakladania s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom je prenesené na zodpovednosť samospráv, ktoré by mali rozpočtovať nakladanie s odpadmi z príjmov z miestneho poplatku od občanov. V skutočnosti však vybrané príjmy z poplatku v samosprávach nepokrývajú náklady na služby nakladania s odpadmi, bývajú teda rozpočtovo deficitné a sú spolufinancované i z iných príjmov obcí a miest.

Osobitným problémom je vôľa samospráv uzatvárať výhodné zmluvy so zberovými spoločnosťami. V tomto prípade však ostáva zodpovednosť na občanoch, aby dôsledne kontrolovali obsah zmlúv, ktoré obce so zberovkami uzatvárajú. Na toto si budú musieť obce dávať pozor, nakoľko Európsky súdny dvor v januárovom rozsudku vo veci žaloby Európskej komisie proti

Nemecku objasnil, že aj v oblasti odpadového obstarávania platí bez obmedzení povinnosť dodržiavať postupy verejného obstarávania. Na ťahu je teda najmä samospráva. Príkladom môže byť spôsob obstarávania v Šali, ktorá elektronickou aukciou dospela k uzatvoreniu zmluvy, vďaka ktorej ušetrila minulý rok vyše 215 tis. eur.

Obce a Recyklačný fond

V roku 2002 vznikol Recyklačný fond a vláda reprezentovaná ministerstvom životného prostredia mu udelila dotačné pravidlá, na základe ktorých mal fond prisievať do rozpočtu obcí na separovanie odpadu časťou zo svojich príjmov. Tento úmysel bol však celkom zbytočný a dôsledky sú neefektívne. Údaje z publikovaných výročných správ fondu sú totiž nekompromisné: v rokoch 2003 až 2008 bola z fondu vyplatená na základe nárokovateľných žiadostí obcí o príspevok podľa § 64 zákona o odpadoch celková suma 259,8 mil. korún. Tieto prostriedky sú poskytované ako príspevok za preukázanie separácie a zhodnotenia odpadov, takže obce, ktoré neseparujú, nedostávajú nič. Ak však uvážime, že do procesu separácie je dnes už zapojená väčšina obyvateľov, tak to znamená, že Recyklačný fond prispel každý rok priemerne na obyvateľa sumou nižšou ako 20 korún (pri jednoduchom prepočte na počet obyvateľov SR to vychádzalo len na 8 korún na osobu). Bežná sadzba poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad sa však pohybovala v rozmedzí 500-600 korún ročne, to znamená, že aj v optimistickom odhade Recyklačný fond navýšil rozpočty samospráv len o menej ako 4 %. Ide o dosť zanedbateľnú sumu, ktorá je na úrovni ročnej inflácie. Ak by bola nahradená zvýšením poplatku za komunálny odpad, nemohlo by to mať zásadný ekonomický dopad na občanov.

Samostatným problémom je financovanie projektov z fondu. Časť z investícií fondu (podľa našich prepočtov ide za roky 2002-2009 približne o podobnú sumu, aká bola vyplatená na príspevky obciam – teda asi 280 mil. korún) bola vyplatená obciam na ich investície do odpadového hospodárstva. Dnes však už tieto dotačné úlohy fondu nahrádzajú v oveľa väčšom objeme prostriedkov štrukturálne fondy. Recyklačný fond je dnes zbytočný a obce jeho existenciou prichádzajú o možnosť tlačiť na vládu s reformami financovania komunálnych odpadov.

Riešenie? Recyklačný fond je potrebné zrušiť a vykonať systémovú zmenu financovania obcí. Jednou z možností, ktoré by eliminovali snahu obcí o nezvyšovanie poplatkov za odpad, je zrušenie týchto poplatkov a ich nahradenie iným finančným modelom, napríklad zmenou algoritmu pre výpočet príjmu obcí prostredníctvom fiškálnej decentralizácie. Inou možnosťou pre vládu je direktívne vnútenie samosprávam, aby rozpočty na odpadové hospodárstvo boli uhrádzané výhradne z poplatkov za komunálny odpad a drobný stavebný odpad.

Obce a skládky

Napriek nespochybniteľnému odporu časti verejnosti voči skládkam odpadov nemožno odhliadnuť od skutočnosti, že odpadová politika na Slovensku zatiaľ nie je orientovaná k cieľu zrušiť skládkovanie odpadov. Potenciálni investori majú právo na budovanie skládok. Ukladanie odpadu na skládky je zdaňované poplatkom, ktorý je príjmom obcí, ktoré ho môžu použiť výhradne na účely odpadového hospodárstva. Občania tým získavajú kompenzáciu za negatívne externality, ktoré takáto stavba spôsobuje. Dalším benefitom pre nich je zníženie prepravných nákladov za uloženie odpadu. V prípade známej kauzy pezijskej skládky navrhli traja členovia Združenia miest a obcí Malokarpatského regiónu, že požiadajú bratislavského župana Pavla Freša o zaradenie pezijskej skládky odpadov ako verejnoprospešnej stavby do záväznej časti územného plánu Bratislavského samosprávneho kraja. Za posledné dva mesiace minulého roku totiž vyviezli Svätý Jur, Viničné a Slovenský Grob na skládku vyše 500 ton odpadu, čím ušetrili takmer 9 tis. eur. To predstavuje výraznú zľavu oproti cenám konkurenčnej skládky. Navyše sami prispeli na poplatkoch za uloženie odpadu do rozpočtu mesta Pezinok sumou 2,5 tis. eur.

Čo má robiť vláda?

Ministerstvo životného prostredia priznáva, že výška poplatkov za uloženie odpadu je v porovnaní s okolitými krajinami ešte stále veľmi nízka a po skončení prechodného obdobia v roku 2012, keď stratí ministerstvo možnosť kontrolovať prepravu (nie nebezpečného) odpadu, možno očakávať zvýšený dovoz odpadu na vybudované slovenské kapacity skládok. Tomu chce ministerstvo zabrániť, preto pripúšťa i zásadné zvýšenie poplatkov za uloženie odpadu na skládkach.

Zdá sa, akoby optimálne riešenie nebolo možné nájsť. Zvýšenie sadzby tejto „skládkovej dane“ je nevyhnutným trendom, avšak v jej dôsledku vzrastú pre občanov ceny za nakladanie s odpadom. Paradoxne sa však zároveň zvýši motivácia obcí, aby investori budovali skládky odpadov práve na ich území, keďže obyvatelia týchto obcí budú zo skládok profitovať.

Ak vláda pristúpi k zvýšeniu poplatkov za uloženie odpadov, mala by si uvedomovať to, čo v ostatných tu zmieňovaných prípadoch. Každá ďalšia regulácia vnucuje občanom povinný nákup, ktorého náklady budú ťažko znášať práve najnižšie príjmové skupiny obyvateľstva. So zavádzaním prísnej environmentálnej politiky v odpadovom hospodárstve sa netreba ponáhľať.

Autor je analytik KI.

Dňa 11. marca 2010 organizuje KI v Ružomberku konferenciu Odpady a samospráva 2010. Viac informácií nájdete na webstránke KI.

PREDSTIERANÉ ZRUŠENIE ZBYTOČNÉHO MINISTERSTVA

Dušan Sloboda

Tak nám vraj konečne zrušili to zbytočné ministerstvo. Zbehlo sa to expresne za desať dní ako vedľajší produkt kapitulácie premiéra Roberta Fica zoči-voči požiadavkám nákladných autodopravcov blokujúcich dopravu protestmi proti zbabranému štartu mýta. Ale čo vlastne zrušili?

Deň prvý (11.1.): predseda vlády nakoniec ustúpil kamionistom a pod nátlakom tak nechtiac čiastočne splnil i jeden zo svojich predvolebných sľubov, keď oznámil zníženie spotrebnej dane na naftu. Ústupok však podmienil znížením počtu ministerstiev o dve, aby vraj štát niečo ušetril a kompenzoval sa tak výpadok očakávaných nižších výnosov z dane na naftu. Deň piaty (15.1.): vláda rokovala o premiérovom alternatívnom návrhu zrušiť a zlučovať ministerstvá, na konkrétnej reorganizácii sa však členovia vlády nedohodli a rokovanie prerušili. Deň deviaty (19.1.): vláda rozhodla, že počet ministerstiev by mal od júla 2010, teda po voľbách, klesnúť o dve. A zároveň požiadala parlament, aby o vládnom návrhu rozhodol v skrátanom legislatívnom konaní. Deň desiaty (20.1.): parlament nelenil a poslúšne, ako sme si už v našej vládnej neparlamentnej demokracii zvykli, okamžite splnil premiérovu vôľu a vládný návrh zákona schválil hlasmi koalíčných poslancov.

Krátky proces

Za desať dní tak bez šance na akúkoľvek verejnú diskusiu, klasické pripomienkové konanie na úrovni členov vlády či nebudaj prípravu na oponovanie poslancami v parlamente bolí k zániku odsúdené ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja (MVRR SR) a ministerstvo životného prostredia (MŽP SR). Je to len zhoda okolností alebo zámer, ako sa zbaviť práve tých ministerstiev, ktoré sa stali v uplynulom období priam vlajkovými loďami korupcie a klientelizmu za súčasnej vlády?

Otázkou, na ktorú by mohol dať odpoveď ústavný súd, keby sa ho niekto odhodlal spýtať, je, či to rekordne rýchle schvaľovanie zákona nebolo i protiústavné. Skrátané konanie je totiž v parlamente podľa zákona o rokovacom poriadku prípustné len „za mimoriadnych okolností, keď môže dôjsť k ohrozeniu základných ľudských práv a slobôd alebo bezpečnosti alebo ak hrozia štátu značné hospodárske škody“. Ako môže platiť zákon, ktorý bol prijatý tak, že sa pritom porušil iný zákon? Tieto zákonné podmienky totiž zjavne splnené neboli. Iba žeby sa očakávalo, že ak u rýchlene nezrušíme tie dve ministerstvá, hrozia nám (a štátu) z ich strany nejaké ďalšie škody a zlodejiny podobné nástenkovému tendru či škandálnemu predaju emisií. Kým ohlasované zrušenie MŽP SR spustilo v časti aktívnej občianskej spoločnosti vášnivú diskusiu, a objavila sa dokonca i petícia za jeho zachovanie, za MVRR SR, týmto ľuďtákovým dieťaťom splodeným

v roku 1995 s Mečiarom a Slotom, nevyronil verejne slzu hádam nik. Ono je to zrejme i preto, že nič z jeho agendy zrušené v podstate nebolo. Pozrime sa na to bližšie.

Len presun, nie zrušenie

Pôsobnosť MVRR SR v oblasti stavebnej výroby a stavebných výrobkov, v oblasti tvorby a uskutočňovania bytovej politiky a v oblasti poskytovania štátnej prémie k stavebnému sporeniu prechádza na ministerstvo hospodárstva a výstavby. Príležitosto prenechať „bytovú politiku“ čisto ľuďom samotným, a tiež prestať dotovať z našich daní podnikanie súkromných stavebných sporiteľní a zvyhodňovať ich tak na trhu s produktmi sporenia ostala nevyužitá. Nehovoriac o tom, že ak sú v štáte vytvorené pravidlá pre fungovanie trhu a takmer celé hospodárstvo je v rukách súkromného sektora, tak ministerstvo hospodárstva samo o sebe nie je vôbec potrebné.

Pôsobnosť MVRR SR v oblasti verejných prác, v oblasti stavebného poriadku a územného plánovania (okrem ekologických aspektov) prechádza na ministerstvo vnútra. Táto kompetencia sa na MVRR SR dlho neohrávala, keďže ju tam delimitovala vláda z MŽP SR v roku 2003, a už sa sťahuje opäť. Prečo je vôbec nevyhnutné v územnom plánovaní a stavebnom poriadku v slobodnej spoločnosti v decentralizovanom štáte čosi riešiť z centra na ministerstvo, nevedno. Úplne by predsa stačil dobrý stavebný zákon.

Zrušenie kresla ministra ešte nemusí znamenať i zrušenie agendy ministerstva.

Pôsobnosť MVRR SR v oblasti regionálneho rozvoja prechádza na ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja. Prifariť tomuto superministerstvu ešte i regionálny rozvoj, to chcelo veru dávku fantázie. Z akého dôvodu by rozvoj regiónov mala ústredne riadiť a plánovať vláda, nie je známe. Vieme len, že ak by mala vláda na pamäti naozaj úspory verejných výdavkov, mohla túto príležitosť využiť a zrušiť zákon o podpore regionálneho rozvoja, na základe ktorého sa zbytočne rok čo rok dotuje sieť regionálnych rozvojových agentúr a euroregionov. Zbytočnú záťaž pre samosprávy znamená i oným zákonom stanovená povinnosť plánovať svoj rozvoj v sedemročných programoch hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR). A zbytočná je i národná stratégia regionálneho rozvoja, ktorú si MVRR SR obstaralo a v jej návrhu nám už stihlo pohroziť, že budúci rok by sa mohol zriadiť fond na podporu regionálneho rozvoja. Vznikol by tak ďalší priestor pre korupciu, zlodejiny

a mrhanie našimi daňami. Za povšimnutie stojí však i fakt, že zlúčenému superministerstvu padnú zrejme do vienkaj až štyri z jedenástich operačných programov pre rozdeľujúcich v rámci referenčného rámca eurofondy v aktuálnom období, a zrejme bude zodpovedať i za niektoré cezhraničné programy a iniciatívy. Nehovoriac o tom, že v pôsobnosti rezortu pôdohospodárstva sú i ďalšie dotačné programy z fondov EÚ, medzi nimi program rozvoja vidieka, podpora rybného hospodárstva, pôdohospodárstva ako i priame platby pre poľnohospodárov. Črtá sa teda megahniedzdo, do ktorého bude po voľbách chcieť zaletieť a zasadiť naň zrejme celý krdel „vtákov“ rôzneho politického sfarbenia.

Po rokoch ohovárania MVRR SR z neschopnosti čerpať eurofondy sa konečne dočkali i na úrade vlády, kam sa vracia pôsobnosť v oblasti koordinácie eurofondov, ktorá tu kedysi ešte v predstupovom období pôvodne mala svoj hlavný stan. Konečne by mohol byť pokoj, ak by zodpovednosť za koordináciu eurofondov na seba prevzal priamo sám premiér, hoci to sa asi nestane.

Úspory nečakajme

Presuny pôsobnosti medzi ministerstvami budú mať vraj „kladný dopad na verejnú financie“ a „dôjde k významnej úspore verejných financií“. Tak sa to aspoň píše v dôvodovej správe k rýchlo kvasenému zákonu, ktorý navrhol predseda vlády, no neverí tomu ani jeho vlastný minister financií. Agenda ministerstiev sa totiž vôbec nezrušila, len sa v rámci vlády presunula zodpovednosť na plecia iného ministra. V tomto roku môžeme na rozdiel od vlády, podľa ktorej prijatie jej návrhu zákona „bude mať pozitívny dopad na štátny rozpočet v podobe zníženia jeho výdavkov z dôvodu racionalizácie a zoštiehlenia organizácie ústrednej štátnej správy,“ očakávať v súvislosti s „rušením“ ministerstiev (čiže „premaľovaním“ ich názvov, sťahovaním a možno i prepúšťaním niektorých ich zamestnancov s odstupným) skôr rast verejných výdavkov. A nemenej otázne sú i úspory štátu v budúcich rokoch, keďže to, čoho sme svedkami, nie je rušenie ministerstiev. Došlo len k zrušeniu dvoch ministerstiev kresiel.

Autor je analytik KI.

KONZERVATÍVNY
INŠTITÚT
M. R. ŠTEFÁNKA
M. R. ŠTEFÁNKA
CONSERVATIVE
INSTITUTE

MARK MILUJE BRIDGET A BUDE Z TOHO „PRÚSER“ Ondrej Dostál

Za normálnych okolností by nemal byť. Na Slovensku však nemáme úplne normálne okolnosti. Na Slovensku po slovensky.

Zákon o štátnom jazyku je zlý, hlúpy a absurdný. Nechajme teraz bokom národnostné menšiny a ich práva, vysokých komisárov a ich správy. Jazykový zákon je zlý predovšetkým preto, že zasahuje do slobodného šírenia informácií. A to aj v takých sférach, do ktorých sa štát vôbec nemá čo starať. Inak povedané, bol by zlý, hlúpy a absurdný aj v prípade, žeby na Slovensku nežil ani jeden jediný príslušník akejkolvek národnostnej menšiny.

Podľa § 8 ods. 6 zákona o štátnom jazyku „Všetky nápisy, reklamy a oznamy určené na informovanie verejnosti, najmä v predajniach, na športoviskách, v reštauračných zariadeniach, na uliciach, pri cestách a nad nimi, na letiskách, autobusových staniach a železničných staniach, vo vozidlách verejnej dopravy sa uvádzajú v štátnom jazyku. Ak obsahujú text v iných jazykoch, inojazyčné texty nasledujú až po texte v štátnom jazyku a musia byť obsahovo totožné s textom v štátnom jazyku. Inojazyčný text sa uvádza rovnakým alebo menším písmom ako text v štátnom jazyku.“ Na čo je komu dobré takéto ustanovenie? Prečo, keď niekto chce mať nápis, reklamu alebo oznam určený na informovanie verejnosti iba vo finčine alebo trebárs iba v hotentótčine, by mu mal do toho štát zasahovať? Že mu nikto nebude rozumieť? Ale veď to je problém toho, kto ten nápis, reklamu alebo oznam zadal a zaplatil. Ak chce vyhadzovať peniaze za niečo, čomu nikto nebude rozumieť, čo koho do toho? Je to len a výlučne jeho problém. Hovorím teraz, pochopiteľne, o situácii, že takýto nápis, reklama alebo oznam patrí súkromnej osobe alebo organizácii, nie verejnej inštitúcii.

Občianske združenie Priatelia slobodných informácií (PSI) vzniklo minulý rok ako reakcia na snahy obmedzovať slobodné šírenie informácií ta-

kými vecami, aké sú obsiahnuté v jazykovom zákone. Začiatkom februára sme pred ministerstvo kultúry umiestnili plagát s oznamom určeným verejnosti. Na plagáte sa nachádza text „BRIDGET I LOVE YOU MARK“. Bez rovnako veľkého nápisu v slovenčine. Aká hrôza! Hrubé porušenie zákona. Hneď som o tom informoval jazykovú políciu ministerstva kultúry. Od 1. januára 2010 možno totiž za porušovanie jazykového zákona ukladať pokuty.

Ak nás nebudú chcieť pokutovať, budeme sa dožadovať toho, aby postupovali v súlade so zákonom a dali nám pokutu. A keď nám dajú pokutu, budeme sa s ministerstvom kultúry súdiť. Ak sa z toho budú chcieť vyvliečiť s odôvodnením, že nápis nie je určený verejnosti, ale len Bridget, upravíme nápis tak, aby žiadna pochybnosť, že je určený verejnosti, nemohla vzniknúť. To by ale potom bol celkom jednoduchý spôsob, ako obchádzať zákon – dať na začiatok nápisu ľubovoľné krstné meno a tváriť sa, že nie je určený verejnosti.

Podľa čl. 26 ods. 4 Ústavy SR „Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.“ Naozaj chce niekto s vážnou tvárou tvrdiť, že povinnosť preložiť nápis „I LOVE YOU“ aj do slovenčiny (inak pokuta) je opatrenie v demokratickej spoločnosti nevyhnutné?

Teším sa na odpoveď ministerstva. Nech už bude akákoľvek. „Prúser“ to bude tak či onak. A podobných absurdností je v jazykovom zákone viac. PSI týmto plagátom nekončia. Iba začínajú.

Autor predseda občianskeho združenia Priatelia slobodných informácií (PSI).

KONZERVATÍVNY
INŠTITÚT
M. R. ŠTEFÁNKA
M. R. STEFANIK
CONSERVATIVE
INSTITUTE

2%
z dane
pre ki

Venujte nám 2% z dane.
Nenechávajte ich štátu!

UDIALO SA:

1) Dňa 9. januára 2010 sa KI pridali k výzve mimovládnych organizácií a osobností slovenského spoločenského života na zastavenie násilností a porušovania ľudských práv voči bahájskej menšine zo strany iránskej vlády. Viac na webstránke KI v sekcii KI KOMENTUJE.

2) Dňa 12. januára 2010 sa členovia petičného výboru petície k posudku prof. Labaša v kauze Hedviga Malinová obrátili otvoreným listom na Generálnu prokuratúru SR, ktorá podľa nich ignorovaním petície porušila zákon. Viac na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

3) Dňa 27. januára 2010 KI v partnerstve s Vysokou školou manažmentu otvoril tretí ročník cyklu seminárov Akadémie klasickej ekonómie (AKE). Viac sa dozviete na ake.institute.sk.

4) Dňa 27. januára 2010 bolo v rámci projektu Hodnotenie samosprávnych opatrení (HSO) zverejnené hodnotenie za obdobie október - december 2009. Jedným z hodnotiteľov je i analytik KI Dušan Sloboda. Viac na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

5) Dňa 28. januára 2010 zástupcovia mimovládnych neziskových organizácií (medzi nimi i KI), združení v nezávislom monitorovacom tíme, vyzvali vládu na systémovú zmenu v riadení využívania fondov EÚ. Viac na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

6) V januári 2010 sa z okruhu ľudí KI v médiách nielen k aktuálnym témam vyjadrovali: Zuzana Humajová-Zimenová, Radovan Kazda, Dušan Sloboda, František Šebej a Tomáš Zálešák.

Viac nájdete na www.konzervativizmus.sk v sekcii ČLÁNKY, ROZHOVORY, KI KOMENTUJE, AUDIO/VIDEO KI a BLOGY.

PODPORTE NÁS / 2% Z DANE:

Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika nevydáva len Konzervatívne listy. Organizujeme ročne mnoho konferencií, diskusií, konzervatívnych klubov a prednášok. Každoročne udeľujeme najprestížnejšie literárne

ocenenie na Slovensku – Cenu Dominika Tatarku. Publikujeme desiatky analytických výstupov vo forme štúdií, odborných príspevkov a prednášok, článkov a mediálnych vystúpení. Všetky naše výstupy, vrátane audio či videozáznamov z akcií KI, nájdete na pravidelne aktualizovanej webstránke KI na adrese www.konzervativizmus.sk.

Podporte nás prostredníctvom online prevodu cez internet banking. Viac informácií o možnostiach podpory nájdete na webstránke KI v sekcii PODPORTE NÁS.

Dovoľte nám, aby sme Vás i tento rok oslovili s prosbou o venovanie Vašich 2% z dane z príjmu. V predchádzajúcich rokoch KI i vďaka Vašej podpore mohol realizovať viaceré projekty a akcie.

Budeme radi, ak využijete túto možnosť a vyjadrite nám Vašu podporu i touto cestou. Všetky potrebné informácie o postupe a spôsobe darovania 2% z dane nájdete na webstránke KI v sekcii ASIGNÁCIA 2%.

Ďakujeme!